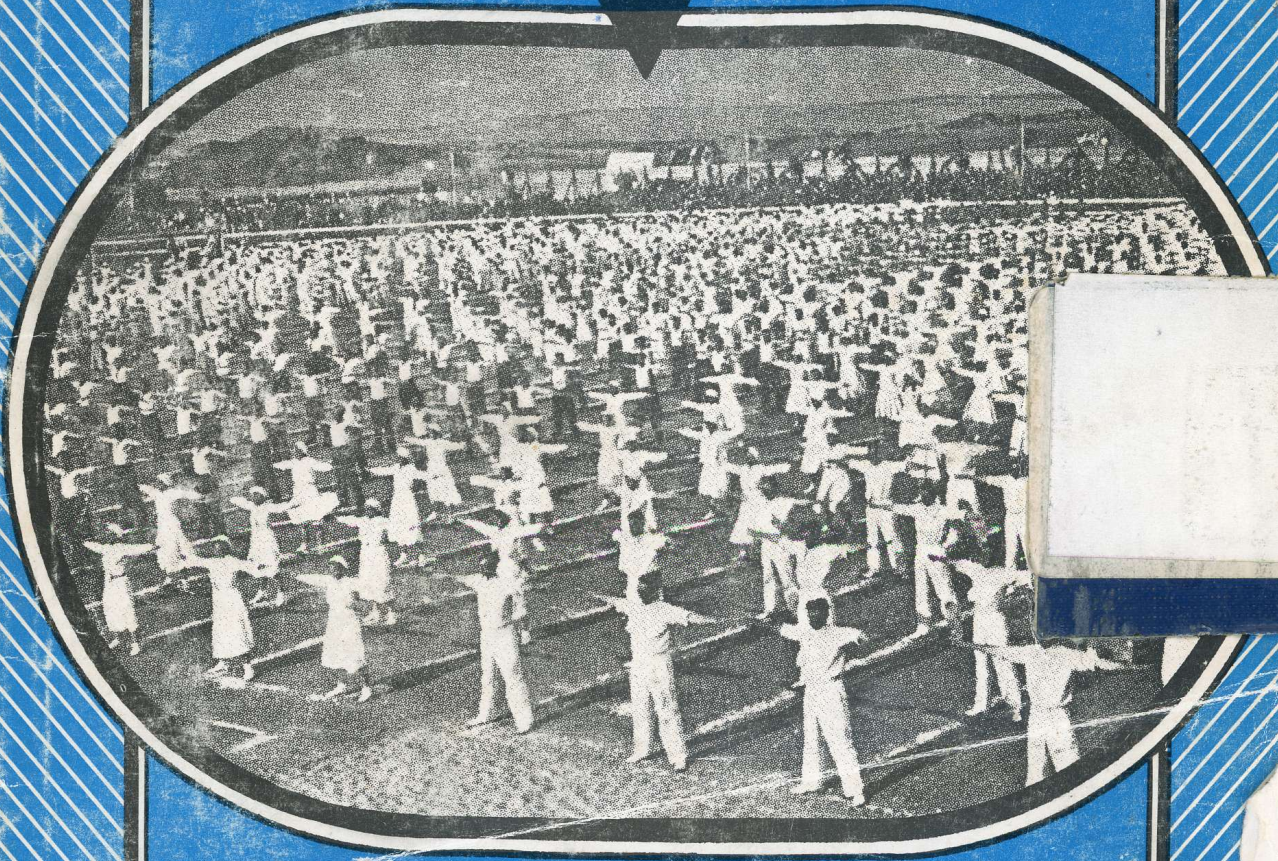
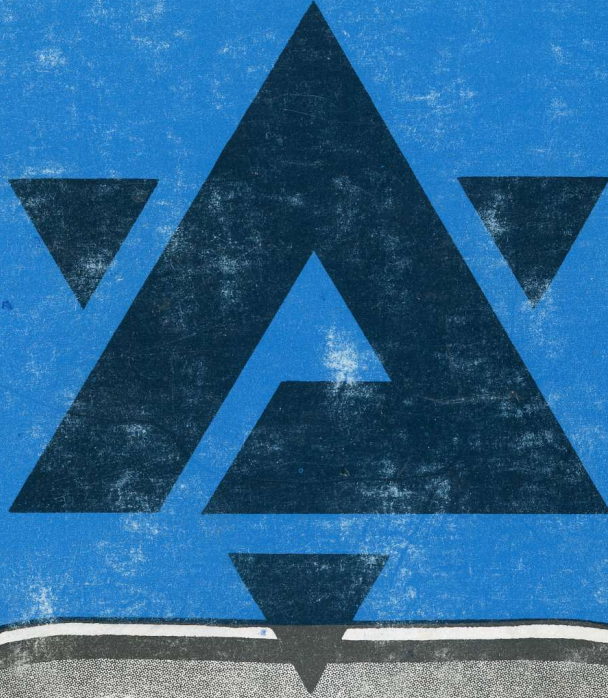

המכביות בא"י

חאת חיים ויי

הבשורה אותה נשא לפיד המכביה, הגיעה לכל קהילה יהודית ברחבי תבל. אש הלפיד, שהובא מקברות המכבים-החשמונאים, הציתה לבבות של בני-נוער יהודיים בכל אתר ואתר. המכביה הפכה ללא ספק לארוע הספורטיבי-חברתי היהודי הגדול ביותר, מאורע שהטביע חותמו על הספורט היהודי בארץ ובגולה — ועל רוחו של הספורטאי היהודי ולא בכדי היו שראו במכביה נידבך חשוב במאבק התחיה הלאומית של הנוער היהודי, של העם היהודי.

זכיתי להיות שותף לדיונים, להחלטות, לתכנון, לארגון ולביצוע של המכביה הראשונה והשניה והייתי מנושאי הלפיד, כך ניתן לומר, של המכביות — למן זו הראשונה ועד עצם היום הזה.

מתוך רצון כן להביא את דברי ימי המכביות בצורה האותנטית ביותר, כפי שידעתים, כפי שנתנסיתי בהם, החלטתי להעלות את הדברים על הכתב — ולהיעזר לשם כך במספר אנשים, שהיו פעילים מאוד — מניחי היסוד למשחקי המכביה — והחיים איתנו גם כיום.

עם הוצאת ספר המכביה מרגיש אני חובה נעימה להודות לאותם אנשים ומוסדות, שסייעו בידי בהוצאת הספר וביניהם — מנהל מוזיאון המכבי ע"ש פייר גילדסגיים מר ארתור הנק, איש החינוך הגופני והמכבי הוותיק, מי שהיה מפקד המכביה הראשונה יהושע אלוף, איש מכון וינגייט ד"ר אוריאל זמרי, העתונאי וחבר הנהלת המכבי העולמי יצחק שרגיל שאף נאות לערוך את הספר, מנהל רשות הספורט יריב אורן, ולהסתדרות המכבי העולמי, לוועד האולימפי הישראלי ולרשות הספורט — מכון וינגייט, על שקיבלו על עצמם את הוצאת הדפסת הספר, ולעדי פריבס שסייעה בליקוט, ריכוז ותייעוד החומר.

ושלמי תודה גם לנשיא המכבי העולמי, פייר גילדסגיים, סי.בי.אי., ליו"ר ההנהלה העולמית של המכבי ד"ר ישראל פלד, וליו"ר מכבי ישראל, יצחק כספי, שעודדו אותי בכתיבת הספר.

הנני תקווה, כי אלה שקיבלו מאיתנו את הלפיד ומוסיפים לשאת אותו, ישאבו עידוד והשראה להמשך העבודה למען הספורט העברי, למען הנוער היהודי.

חיים ויין

שבט תש"ם, פברואר 1980

פרק ראשון

עין מבוא

בקונגרס הציוני השני יצא ד"ר מכס נורדוי בנאום חוצב להבות בדבר הצורך להקים
מחדש "יהדות של שרירים" ומשום חשיבות הדברים, ומאחר ואני רואה בהם את המסד
להקמת תנועת החינוך הגופני והספורט העברי, ברצוני להביאם כאן:

דברי ימינו מעידים, כי לפנים היתה קיימת יהדות שרירים חזקה; אך ימים
רבים עסקנו רק בסיגוף גופנו.

אולם לא נכון!

אחרים מותתו את גופנו, ובהצלחה רבה. הם הפכו את יהדות הגיטו של ימי
הביניים לעם דל ומסכן, כחוש וחסר אונים.

יכולנו להשתמש בחיינו ברוב תבונה וברוב חפץ. ואולם הגוף הבריא, אשר

שימש גם אצלנו מטרה חשובה, מעולם לא נתעלה אצלנו למדרגת האושר הכי גדולה.

הרבה מאד שנים נמנע ממנו לטפל בו. און, אויר, מים וארץ — אלה יסודות הפיזיקה האריסטואית — חסרו לנו. ברחובות הצרים של הגיטו שכחנו לחלץ עצמות ולזקוף גו. קרני השמש לא חדרו מעולם למעונותינו, בהם שררה קדרות נצחית.

והעינים, שדברו בעלטה, החלו ממצמצות בעצבנות. הרדיפות לא פסקו מעולם; חיינו היו תמיד תלויים לנו מנגד, קולנו כאוב מארץ עלה. רק על המוקד יכלו אחינו הקדושים לקרוא בעוז: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד"...

עתה הוסרה המועקה. רצוננו חפשי. איש לא ימנענו מעסוק בהבראתנו הגופנית. נחדש נעורינו לעת זקנתנו: נפתח בנו חזה רחב, אברים חזקים, מבט אמיץ — נהיה לאנשי חיל.

חשיבות חינוכית יתרה לספורט אצלנו היהודים, יען עלינו להבריאו לא בגוף בלבד, אלא גם ברוח, בעודדו את הבטחון בכוחות עצמנו. יש אשר שונאינו מקטרגים עלינו, כי אנו בטוחים בעצמנו יותר מדי, אבל מי כמונו יודע מה מעט מן האמת בדברים אלה! דוקא בטחון בכוחות עצמנו חסר לנו.

לעינינו גדל נוער עברי חדש, חסון, בריא בגופו. אמנם עדיין רחוק הוא מאותם היהודים שיצאו בקרקסאות להלחם עם גיבורי יוון והברברים של הצפון, אבל עוד יעלה נוער זה ויגדל ויגבר.

יחי הספורט! יפרצו ויפרחו אגודות הספורט העברי!

כה אמר נורדוי.

עשרה קונגרסים ציוניים עברו מאז עד שקמה בקרלסבאד, בעת דיוני הקונגרס הציוני הי"ב "ההסתדרות העולמית מכבי". הסתדרות זו באה במקום ברית אגודות ההתעמלות היהודיות ("ידישע טורנשאפט"), שהיתה קיימת כבר מאז 1903, ואשר במסגרתה פעלו עשרות אגודות התעמלות יהודיות ברחבי אירופה.

הסיבות לשינוי הארגוני היו רבות וביניהן:

א. הרצון להדגשת יתר של זיקת אגודות ההתעמלות והספורט היהודיות לציונות.
ב. השאיפה לאחד, תחת קורת גג אחת, את אגודות ההתעמלות ואת אגודות הספורט היהודיות.

ג. הרגשות האנטי-גרמניים בתום מלחמת העולם ה-1, אשר יצרו גם התנגדות להתעמלות הגרמנית, שהיתה בסיס הפעולות של ברית אגודות הספורט.

כבר ב-1911 הופיעו בעתונות היהודית הגרמנית מאמרים העוסקים בצורך לקיים משחקים

עולמיים של נוער יהודי, מעין אולימפיאדת-זוטא. המלה מכביה לא הוזכרה אמנם, אך היו אלה בהחלט מאמרי-הגות ראשוניים (ועל-כן השיבותם) של יהודים, שחיו תחת אימת מלחמת העולם הראשונה שענניה כבר נראו באופק.

שנה לאחר מכן, כונסה בארץ-ישראל אסיפת היסוד של הסתדרות המכבי. צבי נשרי, אבי מורי ההתעמלות בישראל, שימש כיו"ר האסיפה ודיווח על פעילות ספורטיבית של כששים חברים בירושלים, יפו, פתח-תקוה, זכרון-יעקב, רחובות, עקרון, ראשון-לציון, גדרה, נס-ציונה, ראש-פינה, חיפה, יבנאל, עמק הירדן ובאר-טוביה.

יהודי אירופה זנחו את רעיון המכביה (מכביאדה, כפי שהוצע אז...) בעטיין של שנות המלחמה (1914—1918). ובארץ-ישראל הוחלף השלטון הטורקי הנוקשה בשלטון הבריטי עם ניצחון מדינות הברית.

הייתי אז נער צעיר, והתגוררתי בעיירה דוניוביץ' אשר באוקראינה הרוסית, כאשר ניתנה "הצהרת בלפור". דימינו, כי הגענו לימות המשיח וכי עומדים אנו ממש על סף הקמתה של מדינת-יהודים בארץ-ישראל. ההתלהבות סחפה את מרבית אנשי העיירה. ברחובות רקדו אף קבצנים עם מנהיגים, סוחרים עם רבנים, וכמו מחקו בשמחתם הטבעית והמשחררת את שנות הסבל והיסורים של המלחמה, את הדיכוי והפרעות.

בעצרת שהתקיימה בבית המדרש הגדול היו נוכחים מרבית התושבים, נשי העיירה התפרקו מעדיהן ואנשי העיירה — מזהבם וכספם, כדי להעבירו לאוצר המדינה שבדרך. אינני יודע, אם הרכוש אכן הגיע ליעדו...

חרף המידע המקוטע וחסר-הבהירות על תוכן הצהרת בלפור, הרי אין ספק שמבחינה לאומית ופסיכולוגית נודעה לה השפעה עצומה על הלך מחשבתם של יהודי אירופה.

מעז אני לומר (ויסלחו לי היסטוריונים הסבורים אחרת), כי אי-הבנת הצהרת-בלפור היתה מנת חלקם של הכל. כל אחד פירש אותה בדרכו שלו ולפי הבנתו הוא.

בין כך ובין כך, שערי העליה לארץ-ישראל נפתחו וגל של אופטימיות והתרוממות רוח אפף את הכל.

מכבי ארץ-ישראל, שהפסיק לחלוטין לפעול בשנות מלחמת העולם הראשונה, התעורר לתחיה עם סיומה וכבר בשנת 1919 ערכה הסתדרות המכבי בארץ-ישראל את כינוסה הלאומי הראשון. מפקד הכינוס, אביעזר ילין, שהיה ממייסדי המכבי ומאישיה הבכירים העלה זכרונות מאותו כינוס ראשון:

הימים ימי המלחמה הראשונה. מנהלי המכבי בארץ מפוזרים ומפורדים. מהם הוגלו לערי-גזירה ע"י השלטונות התורכים בגלל היותם ציונים "מסוכנים" למולדת, ומהם נלקחו לצבא. אחרים היו ל"פרארים" (משתמטים מעבודת הצבא), שהיו נאלצים להתחבא לבל תשורם עין ה"קאנון שאווישים" (שופטים צבאיים) וייתפשו חלילה... והאגודות להתעמלות בכל הארץ שבקו חיים לכל חי.

והנה היתה הרוחה. הארץ נגאלה ע"י צבאות אנגליה, צרפת ואיטליה. פחד התורכים סר, החיים שבו למסלולם, ובפסח תרע"ט נתכנסו ראשי האגודות מירושלים ותל-אביב והחליטו לחדש את תנועת המכבי בארץ. נבחר ועד מרכזי בירושלים שהחל מיד בעבודה ולאחר

חדשים-מספר ניגש להוציא לפועל את דבר הכנוס הראשון של הסתדרות המכבי בארץ ישראל.

רבים היו הפקוקים. כנוס ארצי באמת-מידה רחבה, השתתפות של מאות חברים וחרבות ואלפי אורחים עולי-רגל — אי המגרש והיכן האמצעים להכשרתו? וכיצד נאכסן את החברים ומי יארחם? וכו' וכו'.

ואם חלילה לא נצליח בנסיון — ונמצא שם המכבי מחולל, אולם צעירים היינו, מלאי העזה והעפלה — והעפלנו. הלא כה דברי השיר שמלא אז לשוננו רנה:

“לב מי ירך, יחת מאבן נגף?
האח נמריא, נעפיל, הנצחון אתנו!
העפילו, העפילו!”

רבה היתה התכונה. נקבעו התרגילים לכנוס הראשון של “ההסתדרות להתעמלות ולספורט, מכבי”. נערכו שעורי ההתעמלות, שבהם למדו את חוקי ההתחרויות וכלליה. המתעמלים נתפרו למקומותיהם ונגשו לעבודה, באמת ובהתמדה, ואני, עבדכם, נבחרתי למפקד הראשי של כנוס המכבי הראשון. ידעתי מה כבד העול, מה רבה האחריות, ובלבי אמרתי, הכנוס מוכרח להצליח — ויהי מה! ורבתה העבודה: קביעת הפרטים ופרטי הפרטים; משלוח חומר לאגודות; מתן הוראות למפקדים ורכישת האמצעים להכנות הכנוס; בקור בסניפים וכו'.

ובמו רגלי עובר אני ממקום למקום, להמריץ, לאמץ ולעודד את רוח החברים. וכל מקום — התלהבות, רעננות, חיים, הכל מתכוננים לעליה ברגל ירושלימה בחג הסוכות, לכנוסנו הראשון.

המגרש המתאים נמצא מאחורי קבר “שמעון הצדיק”, על הר הצופים בדרך בואך שכמה, הלא הוא המגרש הנקרא עד היום בפי כל “מגרש הכנוס”, אם כי הרבה כנוסים אחרים שנערכו בירושלים על מגרשים אחרים, רק כנוס המכבי הוא בלבד זכה, שינתן לו שם וזכר כאן. ונמצאו גם המסייעים, במעשה ובחומר, וכן בעצה נבונה, ויזכרו נא כאן לטובה שמות יהודה שניאור, יצחק מלמד, משה מני, יעקב קיסלוב, אבנר שלוש, יעקב שיפמן, בנימין ליברמן, דוד מרכוס ועוד, ואל נא יתרעמו עלי כל אלה שאת שמם לא הזכרתי בזה. מאד יהמה הלב מדי אחשוב בימים הנפלאים ההם, ולא יכיל הזכרון את כל שמות הרעים והמטורים לפעלנו.

יום חגנו ממשמש ובא. מקום המפקדה הראשית נקבע בביה”ס למל. רבה העבודה עד בלי די. הכל נדחה מפני ההכנות לכנוס.

ערב הכנוס. הרכבות מביאות אורחים וחברים לאלפים. פעם בפעם מופיעה אגודה וסניף אחר, הצועדים בארבעות לקול מחיאות-כפים סוערות. הנה מגיעה קבוצה קטנה הזוכה למחיאות-כפיים נלהבות ביותר — שליחי טוריה המה, מדמשק הרחוקה באו. המפקדה עוברת בלי מנוח. לאחר שכל סניף התאמן במקומו, יש ללכד את כולם לחטיבה

אחת. קולי כמעט צרוד מרוב פקודה, כל החברים בשורה עושים את התרגילים בקצב במידה. הרוח היתה בהם — במרץ מתרוממות הידים, מוטים הגוים, מתכופפות הברכים, כורעות הרגלים: לפנים, קדימה, אחורנית, למעלה, למטה. יפה עמדו בנסיון. הנצליח בהופעתנו מחר ?

אור ליום הכנוס, שעה מאוחרת בלילה. לאחר ישיבה מיגעת וויכוחים בדבר יום המחרת, נוסעת המפקדה לאינספקציה אחרונה ל"מגרש-הכנוס". עד עולם לא אשכח את הנסיעה הקצרה והנפלאה הזאת. חוגגים היינו, כחולמים היינו. והירח שפך עלינו מקסמו... למחרת בבוקר, חצר ביה"ס למל, שממנה צריכה לצאת התהלוכה צוהלת והומיה. ופתאום גזירה. המושל אוסר עלינו את התהלוכה, ואינו מרשה גם לשאת את דגלי האגודות. רבה ההתמרמרות אך השעה דוחקת. משמעת הדיקנות עלינו ואין להפנות ללב הרוגש. שמים את הדגלים על עגלה, האגודות יוצאות בו אחר זו, ותהלוכה מיוחדת במינה נוצרת מאליה כחצי קילומטר לפני המגרש השמעת פקודה — עמוד! מוסרים דגלים, מתכוננים "קדימה" ואנו במגרש המלא קהל של אלפים ורבבות. מחיאות כפים רועשות. מלאי גאון ואון עוברים בסך המכבים והמכביות, אגודה אגודה על דגלה. אחרי נאום פתיחה קצר של דוד ילין ניתן צו ופקודה מפי הבן: "אחת, שנים, שבע-שמונה", תרגיל ראשון, תרגיל שני, תרגיל שלישי, ומפי הקהל פורץ "הידד" ושוב "הידד"! הרושם בל ימחה, מחיאות כפים סוערות... מתחילות ההתחרויות בקפיצה, בהטלת כידון, ועוד ועוד. השמש נוטה לערוב וסמוך לשעת נעילה מגיע הנציב בולס (שבימיו נערכו הפרעות הראשונות בירושלים) ולכבודו — אירוניה מרה — נערכים תרגילי הסיום. נהדר ומרהיב עין היה מחזה התרגילים הללו לנוגה השמש השוקעת מאחורי הרי ירושלים...

שתיים-עשרה אגודות מכבי ארץ-ישראליות שלחו לאותו כינוס המכבי הראשון — סוכות תר"פ — 500 משתתפים. אך בנוסף לאלה הגיעו לכינוס מאות אורחים מכל רחבי הארץ. מרכז המכבי שיבח את הכינוס מבחינה ספורטיבית, אך התלונן על מחסור בסדר, דיוק ומשמעת. כתב העתון "דואר-היום" מתח אז ביקורת על התנהגותם הקשה של הסדרנים. אך אין ספק כי הכנס היווה שיא בפעילות אותם ימים ולאחריו באה ירידת-מה בפעילות הספורטיבית בהסתדרות המכבי ארץ-ישראל. מארגניו של הכינוס עייפו והועד המרכזי של המכבי ארץ-ישראל כמעט וחדל מלפעול. והיו גם סיבות אחרות: מאורעות תל-חי, נפילת טרומפלדור וחבריו, הפרעות בירושלים ומאסרם של ז'בוטינסקי וחברי ה"הגנה", העמידו את הנוער היהודי בא"י ואת חברי המכבי בשורות הראשונות של כוחות המגן. פעילויות הספורט כמעט ושבתו בכל הארץ.

ובינתיים התכנס ב-1921 בקרלסבאד שבצ'כוסלובקיה הקונגרס הציוני ה-12. התכנסות זו של ראשי היהדות בעולם שימשה הזדמנות נאותה להכרזה על הקמת הסתדרות המכבי העולמי. נציגי תשע מדינות ובכללן ארץ-ישראל, הפכו את רעיון המכבי לחלק בלתי נפרד מהתנועה הציונית.

על מצב אגודות המכבי באותה תקופה מעיד מאמר ראשי, שהתפרסם ב"דואר היום": לדברי כותב המאמר, הנושא את הכותרת "התפתחות הספורט בא"י", הראו סניפי המכבי

ביפו ובירושלים סימני התעודדות, למרות התנגדות מיעוט דתי קטן. המאמר מזכיר את הויכוחים בין בני-איכרים ופועלים ומציע, כי המכבי במושבות יעסוק רק בספורט ואילו בערים — גם ב"רוח" (17.2.1921).

בשלב זה מופיעה אחת הדמויות הנפלאות שבמכבי ישראל — הוא מיודענו יוסף יקותיאל, יוזם, חולם לעליה נמרצת בשורות המכבי ובין היתר הוא למעשה העלה מחדש את רעיון מפגש נוער יהודי בינלאומי, אבל הפעם לא מדובר על סתם מפגש, סתם אולימפיאדה, אלא מוצעת מסגרת למפגשים ספורטיביים יהודיים בארץ ישראל. הוא העלה את רעיון המכביה.

כבר בראשית הדרך, למעשה החל מהמכביה הראשונה, התנהל ויכוח על האופי הכללי של משחקי המכביה. כוונת הראשונים היתה למפגש של ספורטאים יהודים מכל העולם וגם הוזכרה המילה "משחקים אולימפיים יהודיים". אולם במקביל לכך היו גם כאלה שרצו להפוך את המכביה לפסטיבל לאומי חברתי גרידא מבלי צורך בתלות כלשהי בגופים בינלאומיים ולראות בזה יותר מפגש עממי לאומי מאשר כנס ספורטיבי. לעומת זאת היתה ונשארה הדעה הכללית, שהמכביה בעיקרה היא מיפגש ספורטיבי אך לאומי, תוך שהוא נתון לנוהל ונוהג בינלאומי.

מכבי ארץ-ישראל לא החמיץ שום הזדמנות לעשות למען המכביה. בינואר 1924 ביקרה בארץ-ישראל קבוצת הפאר של "הכח" וינה,* אלופת אוסטריה ואחת הקבוצות הטובות באירופה. כדורגלני הכח נתקבלו בהתלהבות רבה בארץ-ישראל. בני מושבות יהודה ציפו להם בהמוניהם בתחנות הרכבת; בת"א נתקבלו בחגיגות ע"י הלורד קמפבל, מושל המחוז, ומאיר דיזנגוף, ראש העיר. בירושלים נערכה להם קבלת-פנים מפתיעה ע"י אנשי בית-האבות המקומי...

במישחק הראשון גברו כדורגלני הכח על כדורגלני המכבי בתוצאה 1:5 (1:4 במחצית); בשני גברו על נבחרת אנגלים, שנקראה נבחרת ארץ-ישראל בתוצאה 0:3 (0:3 גם במחצית).

וזאת לעיני הנציב העליון בירושלים. את המישחק השלישי סיימו הכח וינה וקבוצת אנגלים מצפון הארץ בתיקו 1:1 (0:1 להכח במחצית).

כשדיברו ראשי משלחת הכח וינה בזכות ארגון אולימפיאדה יהודית, הסבו בכך עונג לחובבי ספורט רבים בארץ-ישראל. מה גם שד"ר קרנר, נשיא האגודה בוינה, וסגנו ד"ר פליקס, היו מראשי המכבי באירופה.

בשנת 1925 התארח הקונגרס הציוני הי"ד בוינה. לשם יצאה קבוצת מכבי תל-אביב למסע משחקים ראשון בחו"ל והנחילה כבוד רב לכדורגל הארצישראלי, שהיה עדיין ב"חיתוליו". מכבי ת"א קיימה 20 משחקים, מרביתם — נגד קבוצות יהודיות. ניצחה ב-13, סיימה בתיקו עם 4 קבוצות והפסידה ב-3 משחקים. יחס השערים הכולל היה 64:83 לזכות מכבי!

גם קבוצת מכבי (חשמונאי) ירושלים יצאה לשחק במצרים. פרופ' חיים ויצמן, שלימים נבחר כנשיא ראשון למדינת ישראל, הצטרף כחבר-תומך למכבי ירושלים בסוכות תרפ"ה והיה בכך כדי להוכיח, כי הספורט אכן קנה לו מקום נכבד בחיי הישוב.

* קבוצת "הכח-וינה" נוסדה ב-26.9.1909.

אולי מפליא — אבל כבר אז ניסו לחלום על יצירת קשרים עם מוסדות ספורט בינלאומיים. יש להודות, שאדם בעל שיקול דעת היה פוסל מחשבות על "משחקים אולימפיים יהודיים", אלא שאין לבוא בטענות אל אותם חולמים ויוזמים, שבדבקתם לרעיון התגברו על כל הקשיים.

המכבי הוטרד אז בצורך ליצור גוף-מייצג-רשמי לספורט הארץ-ישראלי, אשר יוכר ע"י המוסדות הבינלאומיים ויאפשר יצוג רשמי של ספורטאים מא"י באירועים בינלאומיים חשובים (והרי כל אירוע בינלאומי היה חשוב בימים ההם).

היה ברור, כי אי-אפשר לארגן מכביה ללא קשר או אישור התאחדויות הספורט הבינלאומי. ואלה קיבלו לשורותיהן רק מדינות. ב-1927 נרשם המכבי כארגון הקשור ב"פיפא", ההתאחדות הבינלאומית לכדורגל. אך המכבי לא ייצג את ארץ-ישראל.

רק שנה לאחר-מכן הוקמה ההתאחדות-לכדורגל ולשמתנו, הכירו בה מרבית הגופים הבינלאומיים. בשנת 1929 הוחלט לקיים "קונגרס מכבי עולמי" במהריש-אוסטראו שבצ'כוסלובקיה. יוסף יקותיאלי, שנשא את דגל רעיון המכביה זה מכבר, שוגר לקונגרס זה, העלה על-נס את פעילויות גלילי-הספורט באירופה ושכנע את המשתתפים לקיים את המכביה הראשונה בארץ-ישראל. יוסף יקותיאלי הדגיש את סימליות העיתוי של המכביאדה הראשונה — 1800 שנים לאחר מרד בר-כוכבא!

ואלה דבריו של יוסף יקותיאלי על "המכביה — מהי זו":

שם מכביה ולראשונה — מכביאדה — קראנו למשחקי-המכבי שיערכו בתקופות קבועות כדוגמת המשחקים-האולימפיים של זמננו, ושבהם יקחו חלק חברי ההסתדרות העולמית מכבי.

ערכו של הספורט בקרב העמים כיום הזה מה רב, עד כי יתכן לומר שהטפול בו בימים האלה נעשה צורך ראשון בחיי כל עם ועם הרוצה להיות חיים לאומיים שלמים. שבעתיים גדול ערכו של הספורט לנו, בני העם העברי הקם לתחייה והשב לבנות את ארצו הנושנת. לפני דברי על המכביה שלנו, ברצוני לבאר קצרות את עצם רעיון המשחקים האולימפיים הקדמונים, אשר נתחדשו בימינו אלה.

רעיון המשחקים האולימפיים בימי קדם לידתו, לפי דברי האגדה היו היוונים פלוסב והרקלס יוצריהם, וכן ידוע לנו, כי אפתוס מלך האלירים חידש וארגן את המשחקים האולימפיים. מנין האולימפיאדות והתקופות האולימפיות (כל תקופה בת 4 שנים), הידוע לנו מדברי ההיסטוריה, מתחיל בשנת 776 לפני ספירת הנוצרים והמשחקים האלה נערכו במשך של אלף שנה.

אולימפייה שמשה מרכז רב ליונים, שהיו נוהרים בהמון למשחקים האולימפיים מכל קצו ארצם, בעונת החגיגה שרר שלום מוחלט בכל רחבי ארץ יון. בהתחרויותיהם בתרגילי-הגוף, בשירה ובאמנות שאפו הקדמונים להפגין את מדרגת התרבות הגבוהה בטפוח היופי והנפש שהגיעו אליה בני עמם. במאה הרביעית לפני ספירת הנוצרים חדל מנין האולימפיאדות ואולימפייה נחרבה ונהרסה כליל. בסוף המאה ה-19 עורר הברון פיר דה-קובסטין את המשחקים האולימפיים לתחייה. בשנת 1896 נערכו מחדש המשחקים האולימפיים בפעם הראשונה באתונא.

האולימפיאדה העשירית נערכה בשנת 1932 בלוס-אנג'לוס וה-11 עתידה להתקיים בשנת 1936 בברלין.

בכל המשחקים האולימפיים האלה לקחו חלק ספורטאים מכל מדינות התבל, ובין משתתפי המדינות היו גם יהודים, אשר רבים מהם זכו בפרסים הראשונים, אולם העם העברי לא שלח את באי-כחו למשחקים האולימפיים עד כה, כי לא היה אגוד אולימפי קיים בארץ-ישראל וקיום אגוד אולימפי כזה היה בלתי אפשרי, מבלי הספח הספורט הא"י להתאחדות הבין-לאומיות. עוד בשנת 1924 יצאה משלחתנו* במגמה זו לקונגרס ההתאחדות הבין-לאומית לאתלטיקה קלה, אשר נערך בפריז בעונה אחת עם המשחקים האולימפיים. ההצלחה לא האירה את פניה למשלחתנו. אולם ידינו לא רפו ונערוך את צעדינו בכוון אחר, יסדנו את ההתאחדות הארצישראלית למשחק כדורגל, וסיפחנו אותה ל"פיפא" וכן את התאחדות אגודות הספורט לחובבים בא"י שנספחה להתאחדות הבין-לאומיות לאתלטיקה קלה, לשחיה, וכדור-מים, לבוקס ולהתעמלות וכיוצא באלה.

המגמה והשאיפה החזקה לשתף את אנשי-הספורט העבריים במשחקים האולימפיים, עוררה אצל רבים מאיתנו את הרעיון לארגן משחקים עולמיים עבריים שבהם נבחון את כחותינו ונכין עצמנו להתחרויות בין-לאומיות וכן נגדיל ונאדיר את עבודת הספורט של בני-הנוער העברי.

בימי בקורה הראשון של קבוצת כדור-רגל "הכח" וינה בארצנו, נתקיימה בירושלים אספה מיוחדת בהשתתפות הקול. קיש ד"ר קרנר, פלדמן ונשיאות המכבי א"י שבה הוחלט להתחיל בהכנות לקראת כינוס מכבי העולמי בא"י. מסבות שונות לא הגיע הדבר לידי ממש וגם הועדה האולימפית שנקבעה על ידי המכבי הא"י לא פעלה מאומה, כי הרעיון עוד טרם בשל כל צרכו.

בשנת 1928 עוררתי מחדש את דבר הכינוס העולמי הזה. מועד המכביאדה נקבע לאביב תרצ"ב 1800 שנה למרד בר-כוכבא.

בקונגרס של ההסתדרות העולמית מכבי ביוני 1929 במהריש-אוסטרו, הרציתי בפני הצירים על דבר ערך המכביה ובין השאר אמרתי אז: "הספורט הוא בית-ספר מובהק לחנוך אדם-המעשה ומי כמונו העברים זקוקים למעשיות? המכביה כינוס הספורט העולמי שלנו תשמש לנו מבחן כחות ועליה במדרגות חנוך הספורט ועל פי תוצאותיה נכוננו צעדינו בעתיד, מלבד מבחן הספורט תשמש המכביה מבחן לאומי למאות אלפי הצעירים העברים אשר יעלו לארץ-ישראל לקחת חלק בה, הם ישאפו את אויר-המולדת, יאזינו לשפת עמם הקמה לתחיה וישבו לגולה מלאי עוז ומרץ להמשיך בעבודת עמם, עד בוא זמנם לעלות ארצה. ולא רק בגוף בלבד נטפל בכינוסנו אלא גם בנפש וברוח ישראל. במכביה כמו במשחקים האולימפיים תערכנה התחרויות בכל מקצועות הרוח כגון: אמנות וספרות, תערוכות בכל ענפי היצירה שבחיי העם העברי. כל אלה יתנו ויוסיפו תפארת למכביה.

כל מדינה וכל עיר משתוקקת שבתחומה תערכנה חגיגות הספורט הבין-לאומיות הגדולות, שלטונות המדינה והעיר משקיעים סכומים הגונים לבנין איצטדיונים לתכלית זו וכל זה מנקודת מבט כלכלית. ונקודה כזו קיימת גם אצלנו.

המכביה שבה ישתתפו אלפי אנשים ושתמשוך אליה אלפי מבקרים מחוץ-לארץ תכניס הון חדש לארצנו הקטנה, לתועלת כל יושביה. בנין איצטדיון עברי-לאומי יעסיק מאות פועלים במשך שנה שלמה ומאות משפחות תהא פרנסתן עליו.

כיצד ואיך נשיג את האמצעים הדרושים להגשמת המכביה?

בשורה הראשונה נפנה לעזרת חברי המכבי בעולם כולו. ועדת-המכביה המרכזית יחד עם הועדות הארציות שתקבענה תעסוקנה במפעל זה, מתוך דרישה שכל מכבי יתרום הכנסת יום עבודה אחד לשם בנין האיצטדיון הלאומי. גם מחובבי-ספורט עבריים ולא-עבריים אפשר

* במשלחת השתתפו יהושע אלוף, דוד אלמגור וצבי נשרי.

יהיה להשיג תרומות עבור קרן-המכביה. קופות-הסכון שתפתחנה על יד כל קלוב ספורטיבי תאפשרנה לספורטאים העברים לחסוך את הוצאות הנסיעה לא"י וכו'.

בחירת מקום המכביה הראשונה בא"י היא שאלה התלויה בגורמים מדיניים וכלכליים גם יחד וטעונה עיון רב: הבכורה הלאומית אמנם לירושלים, אבל הגשמת הדבר קשה בה. תל-אביב העברית במאה אחוזים מתאימה מאד לחפצנו, ובה גם שטח-אדמה עירוני המיועד לאיצטדיון ושאר התנאים הדרושים להארכת אלפי אנשים מחוץ-לארץ.

המכיה הינה איפוא הכנוס העולמי של חברי ההסתדרות העולמית מכבי, העומדת בהתפתחותה ותהיה בעתיד למשחקים האולימפיים העבריים!

תכנית המכביה הראשונה וכן זו של המכביה השניה בנויה על פי התכנית של המשחקים האולימפיים, אולם עוד טרם ניתן לנו להגשימה במלואה. האיצטדיון הנוכחי עדיין הוא פשוט ופרימיטיבי ביותר, וכן חסרים גם שאר התנאים לממוש התכנית האולימפית.

מקצועות-הרוח היינו, ההתחרויות באמנות: שירה, ציור, פיסול, אדריכלות, וכיוצא בהן, שלא יצאו לפועל במכביות הראשונה והשניה דורשות את הגשמתם במכביה השלישית.

בהרצאתי האחרת על המכביה, בקונגרס האחרון של מכבי העולמי בפראג, עמדתי על שאלת-הארגון שבמכביה, ודרשתי לחוקק חוקת מכביה שעל-פיה תתגשם המכביה השניה והצגתי לדוגמה את חוקת הועד האולימפי הבינ-לאומי, לדאבונו הגדול, לא ניתנה תשומת הלב הראויה לדבר, והוסר החוקה היסודית גרם לסיבוך בעבודות ההכנה של המכביה השניה ולהפסד זמן וכסף. חובה היא על הקונגרס הבא של ההסתדרות העולמית מכבי לטפל בשאלה החשובה הזאת, לקבוע את חוקת המכביה ועל ידי כך את המוסד המיוחד אשר מתפקדו להגשים ולשכלל את המכביות הבאות — עד היותם למשחקים אולימפיים עבריים...

למכבי באירופה היה מה להציע למכביה הראשונה: שלל כוכבי אתלטיקה ב"בר-כוכבא" ברלין, קבוצת הכדורגל המפוארת של הכח-זיונה, המתאגרפים המהוללים של גליל מכבי-פולין וכמובן, הסייפים, השחיינים והמתעמלים של מכבי-הונגריה.

אך הודש לאחר סיום הקונגרס, פרצו מאורעות תרפ"ט בישראל. היה זה עם סיום כהונתו של הלורד פלומר כנציב עליו ובמקומו בא סיר רוברט צ'נסלור, איש השרות הקולוניאלי, שנתגלה כעבור זמן כפרו-ערבי ועויין הציונות. עם בואו של הנציב החדש הוא מצא ארץ שלוה לכאורה, אך רותחת וגועשת מתחת לפני השטח.

ובתשעה באב תרפ"ט פרצו המאורעות ליד הכותל המערבי והתפשטו לכל ישובי א"י (מלבד טבריה); מאות אנשים נהרגו וחברי המכבי התייצבו ונטלו חלק ב"הגנה", שהתגלתה במאורעות אלו בכל רפיונה.

לא היה מקום לחשוב על פעילות ספורטיבית וגם במכבי העולמי נתגלעו גישות נפרדות לגבי המכביה בארץ-ישראל. ובאה הפוגת-מה.

עם שוך המאורעות והחיים חזרו לתיקנם שבו לעסוק במכביה, בראש וראשונה צריך היה לפתור בעיה נוהלית: היה צורך ברשיון השלטונות ובהסכמת הועד-הלאומי והסוכנות היהודית לא"י.

למרות שניתן היה לחשוב, כי יש במכביה משום ניסיון לעקוף את הגבלות ה"ספרטיפיסט", אותו רשיון-עליה, התגברה רוח הספורט אצל הבריטים והם נתנו את אישורם למכביה.

מיותר לציין, כי לא התעוררו שום בעיות עם הוועד-הלאומי והסוכנות, למרות הקרע בין הזרמים השונים בתנועה הציונית.

מצוי בידינו מיסמך חשוב ביותר, המעיד על שנות "תור הזהב", שמהן נהנה הישוב העברי בארץ-ישראל בימיו של הנציב העליון הבא, סיר ארתור ווקופ, שהחליף את צ'נסלור בסתיו 1931. ווקופ אהד את הספורט העברי ואת הישגי התנועה הציונית בארץ-ישראל. סיר ווקופ משיב במיסמך זה למכתבו של ד"ר חיים ארלוזורוב, מי שהיה יו"ר ההנהלה המדינית של הסוכנות היהודית. סר ארתור ווקופ מוכן לתת את חסותו למשחקי המכביה, בתנאי שהמכביה הראשונה תארח גם קבוצות של ערבים ואנגלים. וכך נולד "פטרון" למשחקים שבדרך. וכה כתב ווקופ במכתבו מיום 25 בינואר 1932 :

Dear Dr. Arlosoroff,

In reply to your letter of the 24th instant regarding the Maccabiad, I understand that entries from British — military and others, Police, British and Palestinian, and Arab Teams will be asked for and welcomed.

On that understanding I shall be very glad to be Patron and to attend the Sports. I shall be grateful if you will inform the Maccabi Organisations accordingly, as I have not heard from them directly...

Yours very sincerely,

Arthur Wauchope.

כדי להתגבר על אי-ההבנות, שבין מכבי-ארץ-ישראל למכבי-עולמי, הוחלט לקיים מושב נוסף של הקונגרס בפראג, בשנת 1931. יהושע אלוף ייצג את מכבי-ארץ-ישראל בקונגרס זה. אלוף, שהיה אחד הספורטאים הבולטים, במיוחד בענפי הקפיצות, ניהן, כמסתבר, גם בכישורים נוספים: שכנוע וארגון ואלה סייעו בידו לאורך דיוני הקונגרס. ואכן, לפי הצעתו, הוחלט שהמכביה תאורגן ע"י המכבי בארץ-ישראל, והמכבי העולמי יתרום חלקו בשיגור כוחות טכניים. יהודי אירופה נרתמו לביצוע המשימה. בין המעודדים את הקהילות באירופה לקביעת המכביה ליהדות אירופה היתה משלחת של רוכבי אופנועים ("אופני-מנוע" בלשון אותם הימים), שיצאה בשנת 1930. יש עניין להביא כאן, כלשונו, את ההוראות שניתנו לאותה משלחת:

הוראות לחברי המכבי א"י הנוסעים על אופני-מנוע מארץ-ישראל לאנטורפן (בלגיה).

1. הח' אינו' שלמה ארזי, ירושלים (חבר מועצת ההסתדרות) נתמנה מטעם נשיאות המכבי א"י למפקד הקבוצה הנוסעת על אופני-מנוע מארץ ישראל לאנטורפן. כל הנוסעים מחויבים אפוא להשמע להוראותיו ולפקודותיו והוא הנהו: האחראי כלפי נשיאות המכבי א"י על כל אשר יתהווה ויקרה בקבוצה מרגע צאתה את תל-אביב לאנטורפן עד לרגע שובה לת"א.
2. החברים יחזקאל פרידמן ואפרים קרסנר יהיו מזכירי הקבוצה.
3. היות והנסיעה הזו היא של חברים-חובבים מתנדבים, אסורה כל פעולה תעמולתית שהיא מצד חברי הקבוצה לטובת מי שהוא בשכר או אפילו לא על-מנת לקבל פרס, התעמולה נעשית אך ורק לתנועת המכבי. תעמולה ציונית וכן לטובת הקרנות הלאומיות (קה"ל וקה"ס) תעשה באופן ישר אך אם הדבר הזה ידרש מאת הקבוצה ממוסדות-אחראיים ובהסכמ הנהלת המכבי שבאותו מקום.
4. חברי הקבוצה, מבלי יוצא מן הכלל, לא יעסקו בדרכם בשום שאלות פוליטיות או מפלגתיות.
5. הנסיעה בשבת אסורה על כל חברי הקבוצה.
6. אסור לחברים לדבר בינם וכן עם זולתם אלא בשפה העברית. שיחות עם זרים (שלא חברי המכבי) שלא בעברית תתנהלנה אך ורק ע"י מפקד הקבוצה או עפ"י הוראותיו.
7. הברכות והנאומים של מפקד הקבוצה או מזכיריה יהיו רק בעברית ויתורגמו בשעת הצורך ללועזית.
8. כל אוסף-כספים או תמיכות ע"י חברי-הקבוצה אסור הנהו בהחלט. במקרה של הרמת תרומות למכבי ארץ-ישראל, תעברנה התרומות האלה דרך הנשיאות העולמית (בברלין) לא"י.
9. תכנית הפעולות והתנועה בכל מקום תעשה בהתייעצות עם המכבי המקומי.
10. המזכירים ינהלו שני יומנים (כל אחד מהם יומן!) ובהם ירשמו בדיוק והקפדה את כל פרטי הנסיעה ומקריה. יומן שלישי יתנהל ע"י מפקד הקבוצה. מלבד זאת יאספו המזכירים צלומים, הודעות ומודעות בקשר לנסיעת הקבוצה וכן מפעולות המכבי בכל דרכם.
11. כל אחד מהנוסעים מתחייב להתנהג התנהגות מופתית טובה במשך כל ימי נסיעתם.
12. הסתדרות המכבי ארץ-ישראל אינה אחראית בעד כל מקרה-אסון שיכול לקרות לחברי-הקבוצה בנפש או ברכוש וכן אינה אחראית בעד ההוצאות של הקבוצה מלבד לסכום שיקבע ע"י נשיאות המכבי למטרות הנסיעה הזאת. כל שכר-בטלה, פצויים, פרטים וכו' לא ינתנו לחברי הקבוצה, בהיותם חובבים מתנדבים.

בשם ועדת הנסיעה שנתמנתה ע"י מועצת הסתדרות המכבי א"י.

תל-אביב ערב שבועות תר"ץ

להוראות היה גם ספת-התחייבות של המשתתפים:

אנו החתומים מטה חברי הקבוצה הנ"ל מתחייבים בזה למלאות אחרי כל ההוראות דלעיל וכן לכל ההוראות שנקבל ממפקד קבוצתנו הנ"ל במשך כל ימי נסיעתנו ומעתה הננו מקבלים עלינו את כל אשר יטיל עלינו המפקד שלנו במקרה של אי-מלוי ההוראות דלעיל.

תל-אביב, ח' סיון, תר"ץ. 4.6.1930.

חתימה

לאור הצלחת המשלחת הראשונה, הוחלט לשגר משלחת שניה של רוכבי אופנועים, שסימתה "תל-אביב-לונדון".

וכך נאמר בידיעה עתונאית על משלחת זו :

משלחות תעמולה על אופני-נוע יוצאות אל הגולה

בשנת 1931 נתארגנה קבוצת רוכבי אופנועים שניה ואליה הצטרפה גם מכונית בהנהלת החברים עזרא איכילוב (ז"ל) אליהו סביסלוצקי (ז"ל) וי. יקותיאל. המסע שכונה "תל-אביב-לונדון", נועד בעיקר לאירופה המערבית ואנגליה. המסע החל ב-10 מאי 1931 ונגמר ב-16 יולי אותה שנה. הקבוצה הזו עברה את מדבר סיני, בין עוג'ה-חפיר לפורט-תואפיק (בים-סוף) ואת הערים: קהיר, אלכסנדריה, סלונקי, גורניה-ג'ומיה, דופניצה, סופיה, בלגרד, נוביסד, אוסיק, זגרב, וינה, לינץ, נירנברג, פרנקפורט, מץ, פריז, לונדון, בריטון, לידס, מנצ'סטר, גלזגו, ברמינגהם ובירות (לבנון) — בס"ה: 9375 קילומטרים. בכל הערים האלה הביאו את דבר המכביה העתידה להערך באביב 1932 בארץ-ישראל, לא רק אל היהודים, כי אם גם אל הגויים. בלונדון הניחה הקבוצה זר פרחים על קברו של לורד מלצ'ט (סיר אלפרד מונד) ז"ל בנוכחות בנו הלורד הנרי מלצ'ט (לאחר מכן נשיא-הכבוד של ההסתדרות העולמית מכבי והמכביה השניה) ובתו הליידי אווה ארליי (אח"כ המרקיזה רדינג). שני אלה הפכו מאז להיות תומכים גלובים למכבי ולמכביה.

ויכוחים רבים ליוו את הדרך למכביה, בעיקר — על אופיה. אם נוסיף לכך את בעיות ארץ-ישראל של אותם ימים, הרי שניתן לציין, שמפעל המכביה של 1932 הצריך שגועון-מיוחד לנושא. וככל שנורעו הגרעינים הראשונים ונתמעטו ה"מקטרגים המקצועיים" — כך הלכו והתגלגלו העניינים כמעט מאליהם.

שנה לפני המכביה הראשונה נוסדה ביוזמת המכבי התאחדות אגודות ספורט לחובבים (כיום ההתאחדות לספורט בישראל) ולטיפוח כל ענפי הספורט, למעט הכדורגל. ההתאחדות האחרת "הפועל" מארגנת את כינוסה השלישי, כך שטיפין-טיפין מתפתחת בארץ-ישראל תרבות ספורט עברי, לראשונה מזה אלפי שנים....

בעצתו של הסופר ק. סילמן, קבע המכבי העולמי, כי מכביה נשמע עברי יותר ממכביאדה (בסוף הספר ימצא הקורא רשימות נספחים וזוטות, שיבהירו לו את הקשיים — פרט לשינוי השם — שהתעוררו בדרך אל המכביה...).

מכבי הגליל לקראת המכביה

בשבת האחרונה התקיים בראש-פינה כינוס של סניפי המכבי בגליל, השתתפו בו סניפי טבריה, צפת וראש פינה, מסיבות טכניות נעדרו יתר הסניפים, מטרת הכינוס היתה — התאמת העבודה והתכוננות לקראת המכביה הקרובה. הכנוס נערך על מגרש כדור רגל של מכבי ראש-פינה, קהל גדול — מבני המושבה, מהסביבה, מטבריה וצפת — בא לחזות בשמחה זו, שמחת הנוער החי והבריא — עתידו של הגליל.

וראש-פינה שזו לה הפעם הראשונה שדוגלי הסיסמה "נפש בריאה בגוף בריא" מתכנסים בתוכה, לבשה צורת חג והתעוררות-גיל. מר אלוף — המעמל הראשי של המכבי בארץ וחבר הנשיאות — פקד את מחנה המכבים, נערכו כמה תרגילי התעמלות יפים לפי קצב נגינה, והסדר והמשטר היו מופתיים, ומראה מאה המכבים והמכביות שכל תנועה נעשית על ידם בקצב וגמישות — משמח ומעודד היה. אחרי מנוחה קלה נערכה התחרות בכדור-רגל בין מכבי ראש-פינה וקבוצה נבחרת מבין מכבי צפת וטבריה.

המשחק התנהל בסדר ובמרץ והתוצאות היו: 2-0 לטובת האורחים. אחרי ההתחרות ערך מכבי ראש-פינה באולם בית העם של מושבתנו משתה תה לכבוד המכבים האורחים, הצעיר גרינברג, בשם סניף ראש-פינה פתח את המשתה בנאום מקיף ומסר סקירה על המצב בסניף וקרא את יתר הסניפים לאחור ולפעולה משותפת.

אחריו דיבר מר ויין, מעמל אזור הגליל, ועודד את החברים לעבודה מאומצת. לאחרונה קם מר אלוף והביע את שביעת רצונו מההתקדמות שהחלה בסניפי המכבי בגליל, הוא לא פלל למצוא כאן קדמה שכזו, הן בריבוי מספר החברים והן בהתפתחותם והתאמצותם במקצועות הספורט וההתעמלות, גם במשחק כדור רגל רואה הוא כאן עליה הראויה לשבח, אין הוא בטוח אם ימצאו בין חברי המכבי בגליל, כאלה, שיוכלו להשתתף בהתחרויות ולנחול נצחונות, אבל לא זה העיקר — המכבי אינו מתכוון ושואף לזכות בהתחרויות דוקא — מטרתנו קודם-כל היא: הארגון הבריא של הנוער בארץ ובחו"ל והתפתחותו הגופנית והרוחנית.

הוא העיר, כמו"כ שעל החברים לא לחשוב שעם גמר המכביה נשלם תפקידם. עליהם יהיה להמשיך את העבודה להבא בלי ליאות ובלי להיסוג אחור. על כל החברים בגליל למרות המצב הקשה, להתאמץ ולבוא, ולהשתתף במכביה, שם יראו ויוכחו שאין הם בודדים במערכה — הסתדרות המכבי מקיפה כיום את רוב הנוער היהודי לארצותיו בכל תפוצות התבל. במכביה ישתתפו חברים מרוב הארצות שהיהודים נחתיים שם, בהתחרויות ישתתפו מגדולי הספורט המפורסמים בעולם, ואורחים לאלפים מתכוננים לבוא ממדינות שונות.

לכותב שורות אלה (הוא מוזכר בדיווח לעיל) היה חלק בעימול (תירגול התעמלות) ההמוני, שהכין את טכס הפתיחה למכביה הראשונה. התרגילים עובדו ע"י יהושע אלוף, גאספו

בחוברת מיוחדת, מלווים באיורים ובתמונות, תורגמו לגרמנית ונשלחו לכל גלילי המכבי. שכן הוחלט שגם גלילי אירופה ישתתפו בהתעמלות ההמונית. ואפילו בימי הנסיעה לארץ-ישראל (שהיתה בימים ההם רק בדרך הים) עסקו בחזרות על תרגילי ההתעמלות... קשה לתאר את התלהבות המוני החברים, שהביעו את רצונם להשתתף בטכס הפתיחה. כשכל אחד ואחד מהם רכש תלבושת כחול-לבן על חשבונו האישי. המאמצים נשאו פרי! ההתעמלות הכללית וטכס הפתיחה של המכביה הראשונה היו הצלחה בלתי-רגילה. אלפי חברים מכל גלילי המכבי התעמלו לצלילי מנגינות עבריות והלהיבו את הקהל שנכח בטכס הפתיחה. כאלפיים מתעמלים נדרשו לטכס הפתיחה. הדיווחים שהגיעו מהגלילים לקחו בחשבון כ-150 מתעמלים, כך ש-1850 מתעמלים צריכים היו לבוא מאיתנו, ממכבי ארץ-ישראל. כדי להבטיח מספר כזה לטכס הפתיחה חייבים היינו לטפל במספר הרבה יותר גדול. לכן הוחלט על הגברת הפעולה וגיוס מקסימלי של חברים בסניפי המכבי בארץ. עלי הוטל לנסות ולארגן את מיטב הנוער בגליל העליון ובגליל התחתון. הכוונות היו: לגייס מתעמלים רבים מהגליל ולנסות להעביר שם פעילותנו, על רקע המכביה. לא בלב קל יצאתי לשליחות זאת, בראשונה החלטנו לחזק את הועדים של הסניפים והצלחנו לגייס אנשי ציבור לעזרתנו. בצפת ובטבריה נפתחו מועדונים, הובטחו מקומות אימונים ואורגנו קורס למאמנים עוזרים. שכרתי דירת שני חדרים, אחת בצפת ואחת בטבריה. שלושה ימים עבדתי במטולה, משמר-הירדן, ראש-פינה וצפת ושלושה ימים עבדתי בסג'רה, כפר תבור וטבריה. הפעולה לא הצטמצמה אך ורק בלימוד תרגילי המכביה. קיימנו מסיבות-חברים, הרצאות, נשפים לקהל הרחב, סיורים וטיולים. לא אגזים אם אגיד, שהיתה הרגשה שהמכבי השתלט על הגליל העליון. לא קל היה לארגן משלחת בת למעלה ממאתיים איש, חברות וחברים. וכאמור — כל חבר רכש על חשבונו את תלבושת הכחול-לבן. שני סוכנים נקבעו לכך. אחד בצפת ואחד בטבריה והם הבטיחו את התלבושת במועד. כיום, במבט לאחור — כמי שחי את התקופה ההיא, רשאי אנוכי להגיד, כי הפעולה בגליל הצליחה מעל ומעבר למשוער. לא כל אחד זכה בחייו להיות "מלך בישראל". ותיקי הגליל יכולים להעיד, כי אני "מלכתי" בגליל העליון לפני המכביה הראשונה!